

УКРАЇНА

ТЕРЕБОВЛЯНСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ГОЛОВИ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

від 27 липня 2017 року

м. Тербовля

№ 267 -од

***Про проект районної програми
впровадження Української Хартії
вільної людини в навчальних закладах
Тербовлянського району на 2017-2020 роки***

Відповідно до Законів України “Про дошкільну освіту”, “Про позашкільну освіту”, “Про вищу освіту”, “Про професійно технічну освіту”, на виконання Стратегії національно – патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 13 жовтня 2015 року № 380/2015, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 16 червня 2015 року, Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. №988-р, на виконання розпорядження голови обласної державної адміністрації “Про проект обласної програми Впровадження Української Хартії вільної людини в навчальних закладах Тернопільської області на 2017-2020 роки” від 31.05.2017 року №329-од та з метою застосування у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах області фундаментальних (моральних і духовних) цінностей, впровадження ключових компетентностей в освіту, потрібних для особистої самореалізації, розвитку активної громадської позиції, працевлаштування, що здатні забезпечити життєвий успіх учнівської та студентської молоді у суспільстві знань, зміцнення ідеї української держави як консолідуючого чинника розвитку суспільства, формування патріотизму в дітей та молоді:

1. Схвалити проект районної програми “Впровадження Української Хартії вільної людини в навчальних закладах Тербовлянського району на 2017-2020 роки” (далі – проект Програми), що додається.

2. Відділу освіти райдержадміністрації подати в установленому порядку проект Програми на розгляд на розгляд чергової сесії районної ради відповідно до регламенту Тереховлянської районної ради.

3. Контроль за виконанням розпорядження доручити першому заступнику голови районної державної адміністрації Довгань В.Я.

Голова районної державної
адміністрації

Ю.М.НИШТА

СХВАЛЕНО

Розпорядження голови

районної державної адміністрації

27 липня 2017 № 267-од

РАЙОННА ПРОГРАМА
впровадження Української Хартії вільної людини
в навчальних закладах
Теребовлянського району на 2017-2020 роки

1. Паспорт програми

1.	Ініціатор розроблення програми	Відділ освіти Теребовлянської райдержадміністрації
1.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	Розпорядження голови обласної державної адміністрації №329-од від 31 травня 2017 року "Про проект обласної програми впровадження Української Хартії вільної людини в навчальних закладах Тернопільської області на 2017-2020 роки"
2.	Співрозробник програми	Відділ освіти Теребовлянської райдержадміністрації
3.	Відповідальний виконавець програми	Відділ освіти райдержадміністрації, Теребовлянський районний методичний кабінет
4.	Учасники програми	Відділ освіти райдержадміністрації, Теребовлянський районний методичний кабінет, загальноосвітні навчальні заклади Теребовлянського району, Іванівської, Золотниківської та Микулинецької ОТГ
5.	Термін реалізації програми	2017-2020 роки
6.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні програми	Районний бюджет, бюджети Іванівської, Золотниківської та Микулинецької громад, навчальні заклади яких підпорядковані відділу освіти РДА

9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього, у тому числі:	5 000 гривень
1)	коштів обласного бюджету	
2)	коштів районних бюджетів та міст обласного значення	5 000 гривень
3)	коштів бюджетів Іванівської, Золотниківської, Микулинецької громад	Суму коштів визначають громади
4)	коштів інших джерел	—

2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована програма

Виклики сучасного суспільства ставлять перед системою освіти завдання виховати громадянина-патріота нової формації - ініціативну особистість продуктивно-діяльнісного типу, яка бачить перспективи своєї держави, готова відстоювати її інтереси.

Завдання сучасної системи виховання, які впливають із суспільних потреб сьогодення полягають у переорієнтації учнівської та студентської молоді, педагогічних колективів на гуманізацію виховання, створення умов для цілеспрямованого систематичного розвитку людини як суб'єкта діяльності, особистості, індивідуальності.

Серед сучасних гуманістичних тенденцій функціонування системи освіти можна виділити головну - орієнтацію на духовний розвиток особистості людини, ствердження первинності духовних і моральних цінностей.

Ініціативна група "Першого грудня" - об'єднання моральних і духовних авторитетів нації 8 грудня 2012 року представила Українську Хартію вільної людини - систему цінностей, які пропонуються авторами для ідентифікації сучасного українця в сучасному світі.

Автори Хартії пропонують 10 орієнтирів (цінностей) - напрямів праці та три принципи, за якими слід працювати кожному українцеві, щоб жити як "вільна людина у вільній країні".

Основні тези Хартії:

окреслено 10 духовних і моральних цінностей, які, на думку авторів, є визначальними для українського громадянина в сучасних умовах розвитку; названо три фундаментальні принципи (засади) застосування морально-етичних цінностей у власному житті.

Алгоритм системного застосування Хартії спирається на проведення 10 виховних заходів у розрізі кожної з цінностей щороку протягом 10 років навчання в школі, 4-5 років у професійно-технічному чи вищому навчальному закладі.

Назріла потреба розширити масштаби вивчення та застосування Української Хартії вільної людини для розробки методології викладання світоглядної системи цінностей майбутнього українця і мережі фахівців, які її будуть застосовувати на практиці. Ця система значно підсилить ефективність впровадження Концепції Нової української школи, де пріоритетним напрямком є формування ціннісних ставлень і суджень, які служать базою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії з суспільством.

Для реалізації заходів, передбачених програмою, необхідні кошти обласного, місцевих бюджетів, а також інших джерел, що не суперечать чинному законодавству. Прийняття програми та залучення на її виконання коштів з обласного бюджету сприятиме вирішенню зазначених вище проблем.

3. Визначення мети програми

Метою програми є створення методології застосування в навчальних закладах Теребовлянського району системи духовних та моральних цінностей, закладених в Українській Хартії вільної людини, для формування майбутньої особистості (далі - система цінностей Української Хартії) та об'єднання в мережу фахівців, які будуть впроваджувати цю систему цінностей.

Мета програми відповідає пріоритетам розвитку району та Стратегії розвитку Теребовлянського району на період до 2020 року.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, строки та етапи виконання програми

Розв'язання проблеми можливе шляхом реалізації районної програми впровадження Української Хартії вільної людини як системи духовних та моральних цінностей в навчальних закладах Теребовлянського району на 2017-2020 роки.

Фінансове забезпечення програми передбачено здійснювати шляхом затвердження відповідних бюджетних призначень у межах наявного фінансового ресурсу обласного та районного бюджету на відповідний бюджетний період.

Орієнтовний обсяг фінансування програми визначається щороку з урахуванням конкретних завдань та наявності коштів. Відповідно до Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 13 жовтня 2015 року № 380/2015, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 16 червня 2015 року № 641, Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р, запропонована програма та розв'язання її проблем будуть упроваджені шляхом реалізації комплексу заходів відповідно до ресурсного забезпечення, підсилення духовно-моральної і громадянсько-патріотичної складових виховання дітей та молоді району при залученні педагогічних працівників, батьків. Зазначена програма реалізовуватиметься протягом 2017-2020 років. Програма не поділяється на етапи, оскільки заходи програми взаємодоповнюючі і не мають складної функціональної залежності один від одного.

Видатки, пов'язані з реалізацією завдань, потребують уваги та підтримки за рахунок коштів районного бюджету і коштів громад школи яких підпорядковані відділу освіти райдержадміністрації.

Ресурсне забезпечення програми

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	гривень				
	Усього витрат на виконання програми				
	2017р	2018р	2019р	2020р	Разом
Обсяг ресурсів, усього,	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
у тому числі:	-	-	-	-	-
обласний бюджет					
районні бюджети, бюджети об'єднаних територіальних громад,	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
кошти інших джерел	Визначає ОТГ	Визначає ОТГ	Визначає ОТГ	Визначає ОТГ	-
	-	-	-	-	-

5. Перелік завдань та результативні показники

Основними завданнями програми є:

1) проведення просвітницьких заходів популяризації Української Хартії вільної людини в громадах краю та через засоби масової інформації, зокрема засідань круглих столів, диспутів, тренінгів тощо, із залученням учнівської молоді;

2) визначення освітніх закладів району для апробації в навчальний процес застосування системи цінностей Української Хартії: апробація системи духовних і моральних цінностей Української Хартії вільної людини в загальноосвітніх навчальних закладах, які фінансуються з районного бюджету і навчальних закладів Іванівської, Золотниківської та Микулинецької ОТГ;

3) популяризація ідеї Хартії серед учнівської молоді студентства і молодіжних громадських організацій: проведення диспутів у навчальних закладах Тереховлянського району.

4) створення та популяризація художніх експозицій “Ікони Богородиці”: демонстрація в загальноосвітніх навчальних закладах Тереховлянщини експозицій “Ікони Богородиці як намолені обереги громад Тереховлі” та “Чудотворні ікони України” на тему: “Богородиця боронить Тереховлянські громади та громади України” з метою розвитку духовності і християнської культури;

5) використання напрацьованого в 2013-2015 роках досвіду застосування Хартії у виховному процесі для впровадження його в окремих загальноосвітніх навчальних закладах району та в роботі Теребовлянського районного методичного кабінету: використання портфоліо та зразків уроків 2013-2015 років;

6) популяризація системи цінностей Української Хартії у Теребовлянському районному методичному кабінеті та навчальних закладах району: відеозаписи, конспекти навчально-виховних заходів;

7) здійснення дидактично-методичного забезпечення реалізації програми у Теребовлянському районному методичному кабінеті; створення та проведення педагогічними працівниками навчально-виховних заходів;

9) видання та популяризація у соціальних мережах навчально-виховних заходів;

10) створення інноваційно-методичного медіазабезпечення реалізації програми, підготовка і замовлення медіа-матеріалів;

11) створення та забезпечення супроводу системи комунікацій (сайту, фейсбук сторінки) громадян, зорієнтованих на Хартію як основу власних цінностей.

12) проведення інтелектуальних випробувань щодо розкриття духовних і моральних цінностей у розвитку особистості на прикладах видатних українців чи знакових явищ у нашій історії;

13) проведення щорічного конкурсу на кращий навчальний захід, застосовуючи Українську Хартію вільної людини;

14) проведення щорічної олімпіади "Особистість: духовні та моральні цінності" в обраних навчальних закладах: організація 4 заходів із врученням премій-нагород переможцям;

15) організація діяльності клубів друзів Хартії у громадах району: створення клубу друзів Хартії, метою яких є розвиток і розповсюдження засад Хартії у життя громадян через власний приклад;

16) створення та підтримка діяльності учнівських волонтерських груп реалізації цінностей Хартії, проведення волонтерських заходів щороку. (усього - 4 заходи);

17) створення місцевого осередку вчителів, які застосовують систему формування духовних та моральних цінностей, закладених в Українській Хартії на Теребовлянщині.

18) формування групи педагогів (виховників) для подальшої роботи над методиками викладання системи цінностей Української Хартії у Теребовлянському районному методичному кабінеті та навчальних закладах району;

19) створення у Теребовлянському районному методичному кабінеті методології застосування системи духовних та моральних цінностей, закладених в Українській Хартії вільної людини, для викладання у навчальних закладах району.

20) проведення моніторингу з метою оцінювання ефективності впровадження заходів програми за 2017-2020 роки та коригування

застосованих методик: створення алгоритму моніторингу та показників оцінки ефективності організації та проведення навчально-виховних заходів.

Виконання програми дасть змогу:

- 1) усвідомити учнями через призму Української Хартії вільної людини первинність моралі та людської гідності при користуванні сучасними знаннями і законами;
- 2) створити методологію системного формування духовно-моральних знань для реалізації молодої людини як успішної особистості в сучасному світі, спираючись на Українську Хартію вільної людини;
- 3) сформувати групу педагогічних працівників, які у професійній діяльності застосовуватимуть систему формування духовних та моральних цінностей Української Хартії вільної людини;
- 4) розвивати такі риси характеру як оптимізм, енергійність, соціальний інтелект, вдячність, витримка, самоконтроль і допитливість тощо - на основі духовних цінностей, сучасне розуміння яких закладено в Хартії;
- 5) змінити пріоритетність в частини майбутніх громадян, а саме: утвердження переваги духовності, гідності, поваги до співгромадян та власної відповідальності за спільні дії на противагу споживацькому ставленню до оточуючого світу;
- 6) відновити у громадян району через освітні заклади правову та духовну культуру відповідальної особистості.

6. Напрями діяльності та заходи програми

6.1. Науково просвітницька діяльність

№ ЗП	Перелік заходів програми	Строки	Виконавці та співвиконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (грн.) за роками				Очікуваний результат
					2017	2018	2019	2020	
1.	Проведення науково-практичних конференцій про роль духовних і моральних цінностей у розвитку суспільства в контексті Хартії	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теробовлянський райметодкабінет	Районний бюджет	500	500	500	500	утвердження в українця громадянина духовних і моральних цінностей контексті основних засад Української Хартії вільної людини; наукове обґрунтування важливості формування духовних і моральних цінностей; дослідження духовних здобутків відомих постатей області, району.
2.	Взяти участь в науково-практичній краєзнавчій конференції в Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка на тему: "Роль лідерів місцевих громад в історії - нашого краю"	2017 рік	Управління освіти ОДА, Теробовлянський райметодкабінет	Районний бюджет	500	500	500	500	Результативні показники: Реалізація напрацювань 30 науковців і запрошених та видання збірника матеріалів наукових та громадських досліджень
3.	Проведення просвітницьких заходів у навчальних закладах, громадах району з метою популяризації Української Хартії вільної людини із залученням запрошених моральних	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теробовлянський рай методкабінет, ЗНЗ району	Районний бюджет коштів місцевих бюджетів (за домовленістю)	500	500	500	500	Результативні показники: реалізація просвітницьких заходів (круглих столів, диспутів, тренінгів тощо) із залученням учнівської молоді.

3.	Розробка і написання методології застосування в навчальних закладах району системи духовних та моральних цінностей, закладених в Українській Хартії вільної людини, для формування майбутньої особистості	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теребовлянський рай методкабінет, ЗНЗ району	Коштів не потребує	-	-	-	-	Отримання вчителями школи фахового інструменту - системи виховання серця дітей та молоді переваги духовності, гідності, поваги до співгромадян та власної відповідальності за спільні дії на протипагу споживацькому ставленню до навколишнього світу. Результативні показники: розроблення методології 3 додатками
4.	Створення осередків загальноосвітніх навчальних закладах району популяризації Української Хартії вільної людини на Тернопільщині	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теребовлянський рай методкабінет ЗНЗ району Районні громадські організації за згодою	Районний бюджет	1000	1000	1000	1000	підвищення ефективності вивчення системи духовних і моральних цінностей; утворення бажань у громадян, які будуть жити за Хартією і розповсюджувати систему духовних і моральних цінностей в суспільстві Результативні показники: формування осередків викладання Хартії (витрати на організаційні і представницькі заходи).
5.	Щорічне видання (поновлення) концептів, відеозаписів розміщення соціальних мережах навчально - виховних заходів застосування Української Хартії вільної людини	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теребовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	Коштів не потребує	-	-	-	-	Результативні показники: запис 10 концептів, відеозаписів навчально - виховних заходів щороку.

6.	Взяти участь у проведенні моніторингу оцінки ефективності навчально - виховних заходів з популяризації Хартії Української вільної людини у навчальних закладах	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теребовлянський райметодкабінет ЗНЗ району	Коштів не потребує	-	-	-	-	Результативні показники: створення алгоритму моніторингу та показників оцінки ефективності навчально - виховних заходів; щорічне проведення моніторингу та написання письмового звіту
7.	8. Проведення тренінгів щодо підготовки навчально-виховних заходів з популяризації Хартії Української вільної людини у визначених загальноосвітніх навчальних закладах району	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теребовлянський райметодкабінет ЗНЗ району	Коштів не потребує	-	-	-	-	утвердження серед учнівської молоді духовних і моральних цінностей у контексті основних засад Української Хартії вільної людини Результативні показники: проведення тренінгів у районі і ЗНЗ району

3. Інтерактивний інструментарій вивчення змісту Хартії

№ ЗП	Перелік заходів програми	Строки	Виконавці та співвиконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (грн.) за роками				Очікуваний результат
1.	Створення та супровід системи комунікацій (сайту, фейсбук сторінки) громадян, зорієнтованих на Українську Хартію вільної людини як основу власних цінностей	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теребовлянський райметодкабінет ЗНЗ району	Коштів не потребує	2017	2018	2019	2020	використання інтерактивного інструментарію для практичного використання змісту Хартії Результативні показники: діючий сайт і фейсбук сторінка для комунікацій

6. 4. Популяризація цінностей Хартії через співпрацю та волонтерства

№ ЗП	Перелік заходів програми	Строки	Виконавці та співвиконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (грн.) за роками				Очікуваний результат
					2017	2018	2019	2020	
1.	Створення клубу друзів Української Хартії вільної людини (батьки, добровільні волонтери)	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теробовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	Районний бюджет	-	-	-	-	залучення батьків, громадськості, учнівського та студентського самоврядування, громадських організацій до волонтерської діяльності 3 популяризації духовно моральних цінностей Хартії
2.	Використання цінностей Української Хартії вільної людини в учнівського та родинного волонтерства на базі волонтерських загонів учнівського самоврядування.	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теробовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	-	-	-	-	-	Результативні показники: проведення волонтерських заходів щороку
3.	Організація переїзних експозицій, відкритих уроків атракції Хартії з метою популяризації цінностей Української Хартії вільної людини в школі	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теробовлянський рай методкабінет, ЗНЗ району	Районний бюджет	500	500	500	500	використання візуалізації та духовного спадку Церкви для вивчення цінностей Результативні показники: проведення навчально - виховних заходів у громадах, залучених до програми
4.	Популяризація цінностей Української Хартії вільної людини через роботу учнівських клубів, та учнівського самоврядування, громадські організації	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теробовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	Коштів не потребує	-	-	-	-	утвердження серед молоді як основи ідентичності духовних і моральних цінностей у контексті основних засад Української Хартії вільної людини

6. 5. Практичне впровадження системи цінностей Української Хартії

№ ЗП	Перелік заходів програми	Строки	Виконавці та співвиконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (грн.) за роками				Очікуваний результат
					2017	2018	2019	2020	
1.	Використання педагогічними працівниками у навчально-виховному процесі напрацьовань 2013-2015 років - зразків навчально-виховних заходів з популяризації Української Хартії вільної людини	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теребовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	Районний бюджет	-	-	-	-	виховання духовно зрілої особистості показники використання портфоліо та зразків конспектів уроків 2013-2015 років
2.	Проведення інтелектуальних випробувань щодо цінностей Української Хартії вільної людини для учнівської молоді та педагогічних працівників	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теребовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	Районний бюджет	1000	1000	1000	1000	підвищення ефективності і привабливості вивчення системи духовних і моральних цінностей Результативні показники: реалізація заходів із врученням премій - нагород для переможців
3.	Взяти участь у проведенні навчально-виховних заходів у театрах, музеях, атракційних аудиторіях вищих, професійно - технічних та загальноосвітніх навчальних закладах з популяризації Української Хартії вільної людини	2017-2020 роки	Відділ освіти, Теребовлянський рай методкабінет, ЗНЗ району	Районний бюджет	500	500	500	500	підвищення ефективності і привабливості вивчення системи духовних і моральних цінностей

6. 6. Видавнича діяльність, популяризація досвіду впровадження Хартії через засоби масової інформації

ЗЛП	Перелік заходів програми	Строки	Виконавці та співвиконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (грн.) за роками				Очікуваний результат
					2017	2018	2019	2020	
1.	Підготовка друкованих посібників для реалізації програми	2017-2020 роки	Відділ освіти, Тербовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	Районний бюджет	-	-	-	-	ефективне застосування Педагогічними працівниками Системного подання Української Хартії в навчальних закладах Результативні показники: видання 10 посібників з досвіду впровадження Хартії
2.	Підготовка презентацій та відеоматеріалів для реалізації програми	2017-2020 роки	Відділ освіти, Тербовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	Коштів не потребує	-	-	-	-	підвищення доступності до використання кращих практик вивчення духовних і моральних цінностей Результативні показники: підготовка презентацій та відеоматеріалів.
3.	Популяризація вивчення духовних та моральних цінностей через засоби масової інформації: сюжети популяризації Хартії; -програми застосування Хартії	2017-2020 роки	Відділ освіти, Тербовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	Коштів не потребує	-	-	-	-	доведення до свідомості громадян цінностей Української Хартії вільної людини. Результативні показники: підготовка медіа-матеріалів
4.	Популяризація художніх експозицій "Ікони Богородиці як обереги громади Тернопілля" та "Чудотворні ікони Тернопілля"	2017-2020 роки	Відділ освіти, Тербовлянський райметодкабінет, ЗНЗ району	Районний бюджет	500	500	500	500	забезпечення розвитку духовності і християнської культури; використання духовного спадку Церкви Результативні показники: Проведення заходів щодо популяризації художніх експозицій
	ВСЬОГО:				5000	5000	5000	5000	

7. Координація та контроль за ходом виконання програми

Головним розпорядником коштів районного бюджету на виконання програми визначити відділ освіти районної державної адміністрації.

Координацію та контроль за ходом виконання програми здійснює відділ освіти районної державної адміністрації.

Виконавці інформують про хід і результати виконання заходів програми та надають пропозиції з удосконалення її реалізації відділу освіти райдержадміністрації щороку до 01 січня впродовж терміну дії програми.

Узагальнену інформацію про хід виконання програми відділ освіти районної державної адміністрації щороку до 20 січня упродовж 2018-2021 років подає районній державній адміністрації і управлінню освіти і науки облдержадміністрації.

**Керівник апарату
районної державної адміністрації**

М.Я.ЧЕХ